

szlávizmusról hallani sem akartak, hanem álmaik netovábbját az integráns Horvát-Szlavon-Dalmátországon belül a horvát autonómia képezte. Ez a horvát tömeg helyeselte ugyan, hogy régi autonómiája érdekében megküzdjenek követői a magyar nemesség képviselőivel, de mivel érzése és hagyománya a régi testvérviszony helyreállítására ösztökélte, örömmel üdvözölte volna a magyar-horvát kiegyezést, ha az részéről jogfeladás nélkül elérhető.

A horvát nemesség nagy tömegeinek felfogásától távol állott az illirizmus gondolatvilága, de távol állott a magyar pártnak engedményes politikája is, habár az utóbbi még mindig jobban megfelelt volna az érzésének. 1848 előtt a horvát nemesség lelke úgyszólván szűz talaj volt, amelybe el lehetett volna vetni az egészséges fejlődés magvait, hiszen akkor még nem élt Jellasics betörésének emléke s nem járt vissza izgatni a véres testvérharc kísértete. Ha a magyarság és a horvátok mindkettőjük megelégedésére ki tudnak egyezni, úgy kibékül az utolsó nemzedék közjogi harcától felzavart közvélemény s az ábrándos, talajtalan eszmények félretolásával a horvát és a magyar együtt haladnak, a régi kölcsönös hűséggel, rögs pályájuk következő állomása felé.

A sors nem úgy akarta.

Itt kapcsolódik belé fejtegetéseinkbe a kormány szereplése. Bármily különösen hangzik is, a kormány viseli főként a felelősséget azért, hogy a pánszlávizmus a horvátok ösztönszerű, józan ellenállásával szemben is érvényesíteni tudta politikai törekvéseit.

Miskolczy Gyula.

A NAP SZEMÉVEL.

*Nézd csak, az ablakod alatt
leejtette fényét a Nap
s a járda csatlogó kövén
fekszik a túlvilági fény!
Ha Ő árnyékát rádveti,
csak egy levél vagy Őneki,
egy gyöngye kis levél, milyen
a fákön ezszevel pihen.
Bejárja szived rejtekét,
elzengve legszebb énekét,
végigörpül az ereden,
mint a csapongó szerelem!
Szemedbe ül és kisugárzik
s az életed most kicsírázik,
csírád eresztel, új csírád,
s tiéd lesz az egész világ!
Nem lesz előtled már titok,
leomlanak a kárpitok,
látod az emberek vetését,
a vér hőmpölygő vizesését,
látod a lélek lángalakját . . .
Mert nem te látsz, hanem a Nap lát!*

Gulyás Pál.